

VAN DE VERENIGINGSMARKT NAAR DE WIJNGAARDBERG EN HET ONTWERPDECREET GEÏNTEGREERD NATUURBEHEER

Algemene Vergadering NPOB: een vernieuwd concept

Op 22 februari gaat de jaarlijkse algemene vergadering van Natuurpunt Oost-Brabant door in de kerk van Sint-Jan in Binkom. We proberen een nieuw concept en een nieuwe mix uit met een verenigingsmarkt die open staat voor alle leden. Ben je geïnteresseerd in wat binnen Natuurpunt Oost-Brabant als regionale vereniging voor natuur en landschap beweegt, dan ben je alleszins welkom.

2013 was het jaar waarin de ledengroei na enkele jaren stagneren of licht te groeien weer fors omhoog kwam. Gelegenheid dan ook om op 22 februari het 9000e lid binnen Natuurpunt Oost-Brabant in de bloemetjes te zetten en aan de ledenwerving een nieuwe impuls te geven.

Als we terugblikken op 2013 zien we een bloeiende vereniging die gedreven en geëngageerd opkomt voor natuur en biodiversiteit, een prachtige afdelings- en lokale werking, een goede reservatenwerking die ook kan uitpakken met tastbare resultaten op vlak van biodiversiteit en betrokkenheid van vele mensen bij de beheerde Natuurgebieden.

Vlaams natuurbesluit blijft slabakken

Dit staat in schril contrast tot het Vlaamse natuurbesluit dat de laatste jaren toch enigszins zijn oren liet hangen. Gelukkig nam het laatste half jaar de minister de lang slabakkende erkenningen van reservaten terug op en erkende in 2013 een 1200 ha reservaten. Sommige dossiers lagen al meer dan 5 jaar bij de overheid te wachten.

De afbakening van de bijkomende natuurgebieden volgens de afspraken van de goedgekeurde ruimtebalans blijft maar kwakkelen en is een proces dat veel energie opslorpt en weinig resultaat oplevert. Het proces werkt zelfs dikwijls contraproductief en verlamd. En de realiteit is straffer dan het voorstelbare. Neem nu de case van de Wijngaardberg te Wezemaal, één van de grotere, gave Diestiaanheuveldjes. Bij de totstandkoming van de gewestplannen begin de jaren 1970 een mozaïek van vervallen oude perzikboomgaarden, heideveldjes, verbossende stukken en amper een paar nieuwe laagstamboomgaarden. De Wijngaardberg is in diezelfde jaren geklasseerd als landschap met als voorschrift

dat geen nieuwe laagstamboomgaarden mochten worden aangelegd.

Niemand heeft er zich ooit iets van aangetrokken. Het plateau is inmiddels een bijna dekkende laagstam appelplantage. In 1995 bepaalde het mestdecreet dat er voor natuurgebieden op de gewestplannen een nulbemesting gold maar dat die voor akker en intensieve teelten enkel inging bij het stoppen van de huidige exploitant. De exploitanten op de Wijngaardberg komen nu in deze fase en wat gebeurt er? In plaats dat een einde komt aan de overgangsbepalingen wordt alles, maar dan ook alles, ingezet om de Wijngaardberg van bestemming te laten veranderen. Als dit nu voor de Wijngaardberg gebeurt, dan zal dat morgen ook gebeuren voor andere gebieden waar de overgangsbepalingen uitdoven... Of hoe oren genaaid worden aan de implementatie van het natuurbesluit.

Even schrijnend is dat van het vastgesteld beleid om, naast 125 000 ha Vlaams Ecologisch Netwerk te komen tot 150 000 ha Natuurverwevingsgebied, niets in huis is gekomen. En wat erger is: door de jarenlange ondermijning is er ook dikwijls in natuurbeschermingsmiddelen fatalisme en scepticisme ontstaan. De wil is afgekald om actief op te komen voor een breed beleid in de grote valleien en de gebieden waar natuur en andere open ruimtefuncties in onderlinge verwevenheid voorkomen. We moeten de natuurverwevingsgebieden en de positie van natuur in het landelijk gebied alleszins terug op de agenda zetten, indien we een kwaliteitsvol landschap en het leefgebied van vele soorten ook buiten de beheerde natuurgebieden willen behouden. Je kan de biodiversiteit in Vlaanderen niet redden door haar op te sluiten in een veel te beperkt aantal reservaten.

Instandhoudingsdoelen en ontwerpdecreet: wordt de natuur er beter van?

Heel veel energie is er gekropen in de invulling en de uitwerking van de Instandhoudingsdoelen voor de Europese Habitats. Dit is inderdaad een grote opdracht en uitdaging. Het is echter uitgedraaid op een zeer ingewikkeld proces met een boekhoudkundige rekening van hectares in min en meer, en toegewezen op plaats a en b, alsof het bij de realisatie van de habitattypen om landbouwkundige teelten gaat en niet om natuurlijke

Wijngaardberg, natuurgebied én geklasseerd landschap: neen aan de manoeuvres om de bestemming te wijzigen.

processen. Typisch een kunstmatig patroondenken terwijl natuur vooral in spontane processen vorm krijgt. In het actorenoverleg dreigde (en dreigt) plots een afwenteling van de verplichting tot het realiseren van de Europese doelen op de terreinbeherende verenigingen door een heel bijzondere interpretatie van begrippen 'sterkste schouders, zwaarste lasten' en 'zuinig ruimtegebruik'. Dat zou inhouden dat bestaande natuurdoeltypen zoals dottergraslanden, soortenrijke graslanden, moerassige ruigten dienen omgezet te worden naar Europese doelen. Een even groot gevaar is de reductie van heel het natuurbeleid tot de Europese doelstellingen, de Europese soorten en de Europese gebieden, waardoor vele bestaande natuurgebieden buiten de afgebakende Europese Bijzondere Beschermingszones volledig uit de boot zouden vallen. Zoals bijvoorbeeld de Gete- en de Velpevallei waar geen Europese Bijzondere Beschermingszones zijn afgebakend. Duidelijk dat we ons hiertegen met hand en tand dienen te verzetten.

2013 was ook het jaar dat er ontwerp van nieuw 'geïntegreerd' natuurdecreet op de proppen kwam. Dit kiest ervoor om het bestaande, succesvolle systeem van de door erkende terreinbeherende verenigingen beheerde natuurgebieden volledig op de helling te zetten. Het moet vervangen worden door 'iedereen natuurbeheerder, iedereen maakt een natuurbeheerplan van verschillend niveau' om via die benadering ook private grondeigenaars en jagers volwaardige en toekomstgerichte natuurbeheerders te maken die zorgen voor de realisatie van de Europese Instandhoudingsdoelen. Een hele omwenteling en cultuurbreuk. Op basis van wat we overal rondom ons zien, is

het moeilijk zich voor te stellen dat jagers en grondeigenaars, voor wie andere belangen prioritair zijn, nu beheerplannen gaan opstellen en uitvoeren en de hoeksteen gaan vormen van het nieuwe natuurbeleid. Terwijl het beheer van de erkende terreinbeherende verenigingen haar efficiëntie en nut al lang bewezen heeft. Het moet duidelijk zijn dat ook in de toekomst de erkende terreinbeherende verenigingen en het klassieke natuurreservatenmodel ten volle hun rol moeten kunnen spelen. En dat in de nieuwe beheerplannen voor private grondeigenaars de lat voldoende hoog moet gelegd worden om én biodiversiteit, duurzaamheid en de betrokkenheid bij natuur als publiek goed te garanderen.

In 2014 zal dit nieuwe decreet ter stemming voorliggen in het Vlaams Parlement en verder ingevuld worden met uitvoeringsbesluiten. Het wordt dus nog spannend de komende periode om bij zo'n drastische hervorming de nodige waarborgen af te dwingen voor de continuïteit van het actueel reservaten- en aankoopbeleid en voor garanties dat de nieuwe actoren ook kwaliteit en duurzaamheid zullen realiseren.

Hugo Abts
voorzitter Natuurpunt Oost-Brabant
Regionale Vereniging
voor Natuur en Landschap

De natuur in jouw testament?

Vroeg of laat ga je beseffen dat je ook na dit leven nog veel kan betekenen. Daarom zijn er alsmaar meer mensen bereid om een goed doel zoals Natuurpunt op te nemen in hun testament. Met die inkomsten kan Natuurpunt heel wat extra natuur aankopen en veilig stellen. Erfenissen zijn dus van groot belang als we onze natuurgebieden willen behouden voor de volgende generaties.

Er bestaan verschillende formules. Het systeem van duolegaten bijvoorbeeld is zowel voor het goede doel als voor je erfgenamen een interessante formule. Zeker als je erfgenamen verre familieleden zijn of zelfs mensen met wie je geen familieband hebt. Met dit systeem betalen zij immers geen torenhoge successierechten.

Kom naar onze infosessies op donderdag 24 april.

Natuurpunt Oost-Brabant organiseert twee informatierondes over alle aspecten van het testament. Heb je interesse om Natuurpunt als goed doel op te nemen in je testament? Je bent van harte welkom! Spreker is Joost Verbeke, de contactpersoon voor schenkingen en legaten bij Natuurpunt. Hij biedt een overzicht van de mogelijkheden en van de fiscaal voordeligste formule. Praktische voorbeelden passeren de revue.

Op donderdag 24 april om 14u00 in Tienen,

Cultureel Centrum De Kruisboog, Sint-Jorisplein 20 - lokaal 1.

Ontvangst vanaf 13u30 bij koffie en een stuk taart.

De presentatie gaat door van 14u00 tot ca. 15u30.

Op donderdag 24 april om 20u00 in Leuven (Kessel-Lo),

Jeugdherberg De Blauwput, Martelarenlaan 11A.

Ontvangst vanaf 19u30 bij koffie en een stuk taart.

De presentatie gaat door van 20u00 tot ca. 21u30.

Na afloop kan je onder vier ogen je persoonlijke vragen stellen.

Inschrijven hoeft niet, maar we horen graag van je komst:

Joost Verbeke, joost.verbeke@natuurpunt.be,

015 29 72 49, 0477 20 47 27.